

«Жұмыс берушілердің кадрлық таңдауы және жас мамандардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар» тақырыбындағы сауалнама нәтижелері

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті жұмыс берушілермен өзара іс-қимылды нығайту және еңбек нарығының заманауи талаптарына сәйкес мамандарды даярлау сапасын арттыру бойынша жүйелі жұмысты жалғастыруда.

2025 жылғы қарашада университет Қызылорда облысындағы университет түлектерінің негізгі жұмыс берушілері болып табылатын ұйымдар мен кәсіпорын өкілдері арасында кезекті социологиялық сауалнама жүргізді. Зерттеуге **150-ден астам ұйым мен кәсіпорынның** өкілдері қатысты.

Жұмыс берушілер түлектердің кәсіби даярлығын, теориялық және практикалық білім деңгейін, кәсіби және тұлғалық құзыреттерін, сондай-ақ жас мамандардың өз бетінше жұмыс істеуге дайындығын бағалады.

Жұмыс берушілердің 93%-ы білім беру бағдарламаларының еңбек нарығы талаптарына сәйкестігін оң бағалайды

Зерттеудің негізгі нәтижелерінің бірі — білім беру бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптарына сәйкестігіне берілген жоғары баға.

Жұмыс берушілердің 71%-ы білім беру бағдарламаларының мазмұны еңбек нарығының қажеттіліктеріне толық сәйкес келеді деп санайды, тағы 22%-ы олардың басым бөлігінің сәйкес келетінін атап өтті.

Осылайша, **жұмыс берушілердің 93%-ы білім беру бағдарламаларының кәсіби саланың өзекті талаптарына сәйкестігін оң бағалайды.**

Алынған көрсеткіш университеттің жұмыс берушілермен өзара іс-қимылының тиімділігін және білім беру бағдарламалары мазмұнының өңір мен еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып тұрақты жаңартылып отыратынын растайды.

Түлектердің кәсіби даярлығына жоғары баға

Түлектердің кәсіби даярлығын 10 балдық шкала бойынша бағалау нәтижелері ерекше көрсеткіш болып табылады.

Жұмыс берушілердің 79%-ы түлектердің даярлық деңгейін 9–10 балға, тағы 11%-ы 8 балға бағалады.

Осылайша, **жұмыс берушілердің 90%-ы түлектердің кәсіби даярлығын 8–10 балл деңгейінде бағалайды.**

Бұл ретте жұмыс берушілер 1–4 балл аралығында баға қоймаған, бұл мамандар даярлығының жоғары деңгейін растайтын маңызды көрсеткіш болып табылады.

Практикадан өтетін студенттерді бағалауда да осындай оң үрдіс байқалады: **практиканттардың шамамен 70%-ы 9–10 балл,** тағы шамамен 20%-ы 8 балл алды.

Түлектердің мықты жақтары

Жұмыс берушілер Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті түлектерінің бірқатар бәсекелестік артықшылықтарын атап өтті.

Негізгі мықты жақтары:

- теориялық даярлық — 16,4%;
- практикалық даярлық — 14,1%;
- заманауи әдістер мен технологияларды меңгеру — 13,2%;
- қалыптасқан кәсіби база — 10,9%;

- өзін-өзі дамыту қабілеті — 10,3%;
- еңбекке деген ынтасы — 9,8%;
- коммуникативтік дағдылар — 9,4%;
- өндірістік тәртіп — 8,2%;
- стандартты емес жағдайларға бейімделу қабілеті — 7,8%.

Осылайша, түлектердің тек берік теориялық базасы ғана емес, сонымен қатар кәсіби қызметті табысты бастауға қажетті заманауи құзыреттері де қалыптасқан.

Теориялық даярлыққа жоғары баға

Жұмыс берушілердің 72%-ы түлектердің теориялық даярлығына толық қанағаттанып, оны 5 балға бағалады. Тағы 17%-ы 4 балл қойды. Осылайша, **жұмыс берушілердің 89%-ы түлектердің теориялық даярлығын жоғары деңгейде** бағалайды.

Жұмыс берушілер жас мамандардың жақсы пәндік базасын және алған білімдерін кәсіби қызметте қолдана алу қабілетін атап өтеді.

Кәсіби және тұлғалық құзыреттердің дамуы

Сауалнама түлектердің негізгі құзыреттерінің басым бөлігі бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Жұмыс берушілер 4–5 балл деңгейінде бағалады:

- когнитивтік құзыреттерді — 87%;
- көшбасшылық қабілеттерді — 86%;
- дербестік пен өз бетінше жұмыс істеу қабілетін — 86%;
- креативтілікті — 84%;
- кәсіби шеберлікті — 84%;
- кәсіби этиканы — 84%;
- тұрақтылық пен ынтаны — 83,3%;
- кәсіби сенімділікті — 83%;
- мәдени хабардарлық пен тілдік дағдыларды — 83%;
- жұмыс тәжірибесі мен бейіндік практиканы — 83%;
- командалық жұмысты — 82,5%;
- коммуникативтік қабілеттерді — 81%;
- ұйымдастырушылық қабілеттерді — 80,7%;
- кәсіпкерлік қасиеттерді — 80%.

Жоғары көрсеткіштер университеттің кәсіби білімге ғана емес, заманауи жұмыс беруші талап ететін әмбебап құзыреттерді дамытуға да көңіл бөлетінін растайды.

Түлектер кәсіби қызметке дайын

Зерттеудің маңызды нәтижелерінің бірі — жұмыс берушілердің түлектердің кәсіби қызметке дайындығына берген жоғары бағасы.

Респонденттердің басым бөлігі **жас мамандардың кәсіби сенімділігін, дербестігін, командада жұмыс істей алуын, міндеттер мен мәселелерді шеше алуын, өз қызметін ұйымдастыруын және өзгермелі жағдайларға бейімделуін** атап өтті.

Жұмыс берушілердің **78,7%-ы** түлектердің кәсіби міндеттер мен мәселелерді шешу қабілетін 4–5 балға бағалайды.

83%-ы олардың кәсіби сенімділігін, ал **86%-ы** дербестігін жоғары бағалайды.

Инновациялық қабілеттердің жоғары бағалануы — **4–5 балл деңгейінде 85%** — түлектердің технологиялық және кәсіби өзгерістер жағдайында жұмыс істеуге дайындығын көрсетеді.

Цифрлық құзыреттер және заманауи технологиялар

Қазіргі еңбек нарығы мамандардың цифрлық сауаттылығына жоғары талаптар қояды.

Сауалнама **нәтижелері жұмыс берушілердің 83%-ы түлектердің компьютерлік және IT сауаттылығын 4–5 балға бағалайтынын** көрсетті.

Сонымен қатар заманауи әдістер мен технологияларды меңгеру түлектер даярлығының ең маңызды артықшылықтарының қатарына кірді.

Бұл нәтижелер оқу барысында қалыптастырылатын цифрлық құзыреттердің сұранысқа ие екенін растайды және заманауи IT құралдары мен жасанды интеллект технологияларын қолдануды қоса алғанда, цифрлық даярлықты одан әрі дамытуға негіз болады.

Университет пен жұмыс берушілер: кадр даярлаудың бірыңғай кеңістігі

Алынған нәтижелер түлектердің даярлық деңгейінің жұмыс берушілер талаптарына жоғары сәйкестігін көрсетеді.

Тұрақты сауалнамалар жүргізу университетке кәсіби қоғамдастықтан тікелей кері байланыс алуға, еңбек нарығындағы өзгерістерді уақтылы ескеруге және білім беру бағдарламаларын жетілдіруге мүмкіндік береді.

Практикаға бағдарланған оқытуды дамыту: тағылымдамаларды, кәсіби практикаларды, жобалық қызметті және студенттердің нақты ұйымдармен өзара іс-қимылын кеңейту ерекше маңызға ие.

Жұмыс берушілер сондай-ақ өзін-өзі оқыту, кәсіби бастамашылдық, өндірістік тәртіп және басқа да soft skills дағдыларын дамытуды жалғастыруды ұсынады.

Бұл ұсыныстарды университет қолданыстағы жүйенің кемшіліктері ретінде емес, түлектердің одан әрі өсуі мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағыттары ретінде қарастырады.

Одан әрі дамытудың негізгі бағыттары

Зерттеу қорытындысы бойынша университет келесі басым бағыттар бойынша жұмысты жалғастырады:

Практикаға бағдарланған оқыту. Ұйымдар мен кәсіпорындармен ынтымақтастықты кеңейту, практикалар, тағылымдамалар және кәсіби жобалар санын арттыру.

Цифрлық және AI-құзыреттер. Кәсіби қызметте заманауи цифрлық технологиялар мен жасанды интеллектті пайдалану дағдыларын дамыту.

Soft skills. Коммуникативтік дағдыларды, көшбасшылықты, командалық жұмысты, дербестікті, күйзеліске төзімділікті және кәсіби сенімділікті одан әрі дамыту.

Өзін-өзі дамыту және үздіксіз оқыту. Студенттердің білімін үнемі жаңартып отыруға және кәсіби ортадағы өзгерістерге бейімделуге дайындығын қалыптастыру.

Инновациялық және жобалық қызмет. Студенттердің ғылыми-зерттеу, инновациялық және практикаға бағдарланған жобаларға қатысуын кеңейту.

150-ден астам жұмыс беруші арасында жүргізілген сауалнама нәтижелері Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті түлектерінің даярлық деңгейіне жоғары баға берілгенін көрсетеді.

Осылайша, зерттеу нәтижелері **Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университетінің сұранысқа ие және бәсекеге қабілетті мамандарды жоғары деңгейде даярлайтынын** растайды.

Жұмыс берушілердің жоғары бағалары түлектердің берік теориялық базасын, кәсіби және тұлғалық құзыреттерінің қалыптасқанын, қазіргі кәсіби орта талаптарына бейімделу қабілетін көрсетеді.

Университет жұмыс берушілермен серіктестікті нығайтуды, білім беру бағдарламаларының мазмұнын жетілдіруді және практикаға бағдарланған даярлықты кеңейтуді жалғастырып, түлектердің кәсіби қызметін табысты бастауына және одан әрі мансаптық дамуына жағдай жасауда.

**Стратегиялық жоспарлау
және сапаны қамтамасыз ету басқармасы**